

חלק א: יד ושם

(קבוצה של נערים ונערות, בכניסה למוזיאון יד ושם, עומדת מול פסל האם הזועקת ובזרועותיה ילד).

גילי: משונה. למוזיאון קוראים "יד ושם". אני לא רואה שמות, גם לא ידיים.
(מביט בפסל האם והתינוק) אולי כאן רואים ידיים?

(הנערים והנערות מתקרבים לפסל אחר)

נערה א: בפסל הזה אני רואה שישה קנים. פשוטים כל כך, דומים אחד לשני. זאת לא חנוכייה. בחנוכייה יש תשעה קנים ותשעה נרות. אבל זאת גם לא מנורה. למנורה שבעה קנים. אז מה זה?

מדריכה: שלום חבריה! אני המדריכה שלכם. שמי רחל.

נערה: שלום.

מדריכה: שלום. אתם צודקים, אין פה ידיים. ששת הקנים שאתם רואים פה, הם שישה קנים לזכר שישה מיליון היהודים שנהרגו בשואה. כמו הקנים האלה, כך המוזיאון כולו הוא "יד", יד-זיכרון לכל היהודים שנהרגו בשואה. כפי שאנחנו קוראים בישעיהו פרק נ"ו פסוק 5: "ונתתי לכם בביתי ובחומותי יד-ושם".

גילי: עכשיו אנחנו מבינים מה זה "יד", יד ושם, יד זיכרון, אבל השמות? איפה השמות?

נערה א: יש שמות, יש הרבה שמות, אבל קשה לכתוב שישה מיליון שמות.

נערה ב: נכון, קשה לכתוב, אבל אפשר לזכור. לי קוראים יהודית, מפני שלסבתא שלי קראו יהודית. סבתא שלי נהרגה בשואה.

נער ב: לי קוראים דויד בגלל הדוד שלי. הגרמנים לקחו אותו למחנה השמדה. הוא לא חזר משם.

מדריכה: אתם צודקים, קשה לכתוב שמות של שישה מיליון אנשים, קשה למצוא פרטים על כל שם ושם. אבל לזכור אפשר. (מצביעה על פסל האישה והתינוק). הפסל הוא לזכר כל האמהות וכל התינוקות שנהרגו בשואה.

גילי: בואו, בואו, פה יש שמות. מי האנשים האלה? למה כאן כתבו שמות?

מדריכה: אלה שמות "חסידי אומות העולם", שמות של אנשים לא יהודים שהצילו יהודים בזמן המלחמה.
הנה השם של חסיד אומות העולם – שינדלר. הוא הצליח להציל אלף וארבע מאות יהודים. הם עבדו במפעל שהוא הקים. הוא שכנע את הנאצים שהם חייבים לעבוד בו, וכך ניצלו.

נערה ב: אנשים אלה הם שונים. בגלל המעשים שלהם זוכרים אותם.

נער ב: תמיד חשבתי שהשם דויד פשוט כל כך. רציתי שם אחר, מעניין יותר. עכשיו אני שמח שקוראים לי דויד.

אוצר מילים

אלה המילים שכדאי לכם לזכור:

הצלה - rescue	בגלל ה - because of
מחנה - camp	לזכר - in memory of
השמדה - extermination	זיכרון - memory
קנים - branches	יד-זיכרון - memorial
שכנע - convinced	שואה - Holocaust
נהרג - killed	

חלק ב: יד ושם (המשך)

(הקבוצה מטיילת לעבר הקרון העומד מעל התהום)

נערה ב: מסביב הכל ירוק כל כך. בהרי ירושלים צומחת עיר, צומחים בתים חדשים, שכונות חדשות. אבל פה שקט כל-כך, עצוב כל כך.

מדריכה: שקט כאן. אתם באים לכאן, לומדים וזוכרים. הזיכרון הוא חלק מהחיים. בואו, אני רוצה עכשיו להראות לכם את הקרון.

נערה א: הקרון, הוא כמעט נופל...

גילי: הוא מתרחק... לאן?

נערה: כמעט נופל.

מדריכה: זה קרון של רכבת משא. הקרון הסייע יהודים למחנות השמדה. הקרון מתרחק, הוא כמעט נופל לתהום. אבל לא! הוא לא נופל. היהודים שנסעו בקרונות התרחקו, אבל אנחנו לא שוכחים אותם. הזכרונות חיים איתנו...

נערה ב: הם חלק מהחיים שלנו.

גילי: כאשר ראיתי את שמות "חסידי אומות העולם" התרגשתי מאוד. עכשיו, כאשר אני רואה את החיים מסביב ואת הקרון הזה – אני מתרגש עוד יותר.

נערה א: מה זה שם? מה האבנים האלה בעמק?

מדריכה: זאת בקעת הקהילות האבודות. על כל אבן יש שמות של קהילות יהודיות – יהודים שחיו ביחד ואבדו בשואה. קהילת ורשה, קהילת קובנה, קהילת סלוניקי.

נערה: מה זו קהילה?

מדריכה: קהילה? – כל היהודים שחיו ביחד בעיר אחת. שמות הקהילות על האבנים, והאבנים האלה הן חלק מהנוף של ישראל.

נערה ב: האבנים הן חלק מהחיים שלנו. גם הזיכרון הוא חלק מהחיים שלנו.

אוצר מילים

אלה המילים שכדאי לכם לזכור:

grows - צומח	part of - ... חלק מ...
to show - להראות	abyss - תהום
to transport - להסיע	valley - עמק
to draw away from - להתרחק	community - קהילה

חלק ג: במוזיאון יד ושם

(הקבוצה נכנסת למוזיאון)

מדריכה: אנחנו נכנסים עכשיו למוזיאון, עוזבים את העצים, את האבנים, ונכנסים לעולם אחר, למציאות אחרת, לסיפור אחר.

גילי: אנחנו מטיילים בין תמונות, בין זכרונות.

נערה ב: מישוהו צילם ועצר את הזמן. כל צילום הוא סיפור, הוא חתיכת חיים.

מדריכה: זהו הטלאי הצהוב שהגרמנים הכריחו את היהודים לענוד על כל בגד.

נערה א: מעניין אותי מה הרגישה הסבתא שלי כאשר ענדה את הטלאי.

נער ב: (פונה למדריכה) למה בחרו בצבע הצהוב?

מדריכה: הצהוב היה סמל של מגיפה.

גילי: מעניין, האותיות על הטלאי דומות לאותיות בעברית.

מדריכה: נכון. הגרמנים בחרו בטלאי שהצורה שלו דווקא מגן דויד, והאותיות מזכירות אותיות עבריות עתיקות מספר תורה. הם כתבו את האותיות על גבי הטלאי הצהוב. הם רצו להשפיל את היהודים.

נערה ב: גם אנחנו, היום, עונדים מגן דויד וגאים להיות יהודים.

מדריכה: נכון, כמו יהודים רבים בגטו, שמרדו ולחמו בגרמנים.

נער ב: הקרון, השדרה, החיים בחוץ עוזרים לי להרגיש יהודי.

גילי: לי עוזרות גם התמונות במוזיאון להרגיש יהודי. אני עובר בין התמונות, בין הזכרונות, רואה את הילדים, את הנשים, את הגטו, ואני יודע שכל תמונה היא יד זיכרון, ולכל איש ואישה בתמונה יש שם.

אוצר מילים

אלה המילים שכדאי לכם לזכור:

גאה - proud
עוזבים - departing / leaving
צילם - photographed
לענוד - to wear

מציאות - reality
טלאי - patch
מגיפה - epidemic / plague
חתיכת-חיים - slice of life
כדי ל... - in order to...
להשפיל - to humiliate